

ГЛАВА ПЪРВА
ОТКРОВЕНИЕТО НА МОЛИТВАТА

ВСЕОБЩИЯТ ПРИЗИВ ЗА МОЛИТВА

2566 *Човек търси Бога.* Чрез Сътворението Бог извиква всяко същество от небитието в битие. Човекът, когото „Със слава и чест си го увенчал“¹, е способен да познае, след ангелите, „Колко е величествено Твоето име по цяла земя“². Дори след като загуби подобие с Бога чрез греха, човек остава подобие на Своя Създател. Той пази желанието на Този, Който го вика към съществуване. Всички религии свидетелстват, че у хората съществува това най-важно търсене.³ 296 355 28

2567 *Бог пръв зове човека.* Дали човек забравя своя Създател, или се крие далеч от Неговото Лице, дали той тича след идолите си, или обвинява божеството, че го е изоставило, Живият и Истинският Бог зове неуморно всеки човек на тайнствената среща в молитвата. Това действие на любовта на Бога, Който е верен, е винаги първо в молитвата, действието на човека е винаги отговор. Както Бог се открива постепенно на човека и открива човека на самия него, молитвата се явява като взаимен призив, драма на Завета. Чрез думите и делата тази драма обвързва сърцето. Тя се разкрива през цялата история на Спасението. 30 142

Член 1
В СТАРИЯ ЗАВЕТ

2568 Откровението на молитвата в Стария Завет се вписва между грехопадението и изкуплението на човека, между печалния зов на Бога към първите Си чеда: „Где си? ... Що си сторил?“ (*Бит.* 3, 9.13) 410 1736

¹ Вж. *Пс.* 8, 6.

² Вж. *Пс.* 8, 2.

³ Вж. *Деян.* 17, 27.

и отговора на единствения Син, Който, влизайки в света, казва: „Ето, ида да изпълня, Боже, Твоята воля“ (*Евр.* 10, 7)⁴. Молитвата по такъв начин е свързана с човешката история. Тя е връзката с Бога в събитията на историята.

СЪТВОРЕНИЕТО – ИЗВОР НА МОЛИТВАТА

- 288 2569 Още отначалото молитвата се въвежда в живота от реалността на *Сътворението*. Първите девет глави на Битие описват тази връзка с Бога: Авел прави жертвоприношение от първородните на стадото си⁵, Енох призовава името на Господа⁶, „като ходи по Бога“⁷. Жертвоприношението на Ной е „приятно“ на Бога, Който го благославя, и чрез него благославя цялото творение⁸. Защото сърцето му бе праведно и непорочно: той също „ходеше с Бога“ (*Бит.* 6, 9). Това качество на молитвата е изпитано от много праведни във всички религии.
- 59 В своя непреходен Завет с живите същества⁹ Бог винаги призовава хората да Му се молят. Но молитвата се разкрива в Стария Завет най-вече от времето на нашия баща Авраам.

ОБЕЩАНИЕТО И МОЛИТВАТА НА ВЯРАТА

- 145 2570 Щом Бог го призова, Авраам тръгна, „както му каза Господ“ (*Бит.* 12, 4): сърцето му е цяло „подчинено на Словото“, той се подчинява. Слушането на сърцето, което се определя според Бога, е съществено за молитвата, думите ѝ са относителни. Но молитвата на Авраам се изразява първо чрез делата му: мълчалив човек, той изгражда на всеки етап от пътя олтар на Господа. Едва по-късно се явява неговата първа молитва с думи: скрита скръб, която напомня на Бога за обещанията Му, които като че ли не се осъществяват.¹⁰ Така още от началото се появява един от аспектите на драмата в молитвата: изпитанието на вярата във верността на Бога.

⁴ Вж. *Евр.* 10, 5-7.

⁵ Вж. *Бит.* 4, 4.

⁶ Вж. *Бит.* 4, 26.

⁷ Вж. *Бит.* 5, 24.

⁸ Вж. *Бит.* 8, 20-9, 17.

⁹ Вж. *Бит.* 9, 8-16.

¹⁰ Вж. *Бит.* 15, 2-3.

2571 След като е повярвал в Бога¹¹, вървейки пред Него и в завет с Него¹², патриархът е готов да приеме под своята шатра тайнствения си Гост: това е чудесното гостоприемство в Мамре, предизвестие за Благовещението на истинския Син на обета.¹³ Оттогава, когато Бог му доверява Своя замисъл, сърцето на Авраам бие в съгласие със състрадането на неговия Господ към хората и той дръзва да се застъпи за тях със смело доверие.¹⁴ 494 2635

2572 Като последно пречистване на неговата вяра е поискано от „тоя, който бе получил обещанията“ (*Евр.* 11, 17), да принесе сина, който Бог му бе дал. Вярата му не отслабва: „Бог ще Си предвиди, синко, агне за всесъжение“ (*Бит.* 22, 8). Защото той мислеше, че Бог е силен и от мъртви да възкреси“ (*Евр.* 11, 19). Така бащата на вярващите е подобие на Отца, „Който и собствения Си Син не пощади, но Го отдаде за всички ни.“¹⁵ Молитвата възстановява човека в подобие Божи и го кара да участва в силата на Божията любов, която спасява всички ни.¹⁶ 603

2573 Бог подновява обещанието си на Яков, праотеца на дванайсетте племена на Израил.¹⁷ Преди да срещне своя брат Исав, той се бори цяла нощ с „някой си“ тайнствен, който отказва да открие Името Си, но го благославя, преди да го напусне в зори. Духовното Предание на Църквата е запазило от този разказ символа на молитвата като битка на вярата и победа на постоянството.¹⁸ 162

МОЙСЕЙ И МОЛИТВАТА НА ПОСРЕДНИКА

2574 Когато започва да се осъществява обещанието (Пасхата, Изходът, дарът на Закона и сключването на Завета), молитвата на Мойсей става вълнуващ образ на ходатайствената молитва, която ще се осъществи в „един и Ходатай между Бога и хората – Човекът Христос Иисус“ (*1 Тим.* 2, 5). 62

¹¹ Вж. *Бит.* 15, 6.

¹² Вж. *Бит.* 17, 1-2.

¹³ Вж. *Бит.* 18, 1-15; *Лук.* 1, 26-38.

¹⁴ Вж. *Бит.* 18, 16-33.

¹⁵ Вж. *Рим.* 8, 32.

¹⁶ Вж. *Рим.* 4, 16-21.

¹⁷ Вж. *Бит.* 28, 10-22.

¹⁸ Вж. *Бит.* 32, 25-31; *Лук.* 18, 1-8.

- 205 2575 Тук също Бог идва пръв. Той вика Мойсей от средата на горящата къпина.¹⁹ Това събитие ще остане един от първоначалните образи на молитвата в еврейското и християнското духовно Предание. Наистина, ако „Бог на Авраам, на Исаак и на Иаков“ нарича Мойсей Свой служител, значи Той е Живият Бог, Който иска живот за хората. Той се разкрива, за да ги спаси, но не сам, нито без тях. Той призовава Мойсей, за да го изпрати, да го приобщи към Своето състрадание, към Своето спасително дело. Има „едно божествено умоляване“ в тази мисия и Мойсей, след дълъг спор, съгласува волята си с тази на Бога – Спасителя. Но в този диалог, в който Бог се доверява на Мойсей, Мойсей се научава също и да се моли: той се опитва да си отиде, противопоставя се, пита и в отговор на неговия въпрос Господ му доверява Своето неизразимо име, което ще се разкрие в Неговите велики дела.
- 555 2576 Впрочем тогава „Господ говореше лице с лице с Моисея, като да говореше някой с приятеля си“ (*Иzx.* 33, 11). Молитвата на Мойсей е типична съзерцателна молитва, благодарение на която Божият служител е верен на мисията си. Мойсей „разговаря“ често и дълго с Господа, изкачвайки се на планината, за да Го слуша и да Го моли, и слиза при народа, за да му предаде думите на своя Бог и да го ръководи: „Той е верен в целия Ми дом: Аз говоря с него уста с уста и явно“ (*Числ.* 12, 7-8), защото „Мойсей беше най-кроткият човек между всички човеци на земята“.
- 210 2577 В тази близост с Бога, верен, дълготърпелив и човеколюбив²⁰, Мойсей черпи силата и упоритостта на своето застъпничество. Той не моли за себе си, но за народа, който Бог Си избра. По време на
- 2635 битката с амаликитците²¹ или когато иска да получи изцелението на Мириам²², Мойсей се застъпва. Но той прави това най-вече след вероотстъпничеството на народа, когато „той е постоянно в борба
- 214 пред Бога“ (*Пс.* 105, 23), за да спаси народа²³. Доводите на молитвата му (ходатайството е също една тайнствена битка) ще вдъхновяват дързостта на великите души на молитвата на еврейския народ, а също и на Църквата: Бог е любов, Той е следователно справедлив и

¹⁹ Вж. *Иzx.* 3, 1-10.

²⁰ Вж. *Иzx.* 34, 6.

²¹ Вж. *Иzx.* 17, 8-13.

²² Вж. *Числ.* 12, 13-14.

²³ Вж. *Иzx.* 32, 1-34, 9.

верен; Той не може да си противоречи, Той трябва да си спомни за чудните Си дела, става дума за Неговата слава; Той не може да изостави този народ, който носи Неговото име.

Давид и МОЛИТВАТА НА ЦАРЯ

2578 Молитвата на Божия народ се разкрива под сянката на Дома Господен, Ковчегата на Завета и по-късно в Храма. Отначало водачите на народа – пастирите и пророците – ще го учат да се моли. Самуил, още дете, трябваше да научи от майка си Ана как да „застава пред Господа“²⁴ и от свещеника Илиа как да слуша Словото Му: „Говори, Господи, понеже Твоят раб слуша“ (*1 Цар.* 3, 9-10). По-късно и той също ще познае цената и важността на ходатайството: „Също и аз няма да си допусна грях пред Господа, да престана да се моля за вас; и ще ви показвам добрия и правия път“ (*1 Цар.* 12, 23).

2579 Давид е истински цар „по сърце на Бога“, пастир, който се моли за своя народ и в Негово Име. Давид е този, чието подчинение на волята Божия, чиято възхвала и покаяние ще бъдат образец за молитва на народа. Помазан от Бога, молитвата му е приобщаване във вяроност към Божието обещание²⁵, тя е любящо и радостно доверие в Този, Който е единствен Цар и Господ. В Псалмите Давид, вдъхновен от Светия Дух, става първият пророк на еврейската и християнската молитва. Молитвата на Христос, истинския Месия и Син Давидов, ще открие и ще осъществи смисъла на тази молитва.

2580 Храмът на Йерусалим, Домът на молитвата, който Давид искаше да построи, ще бъде дело на неговия син Соломон. Молитвата за Освещаването на храма²⁶ се опира на обещанието на Бога и Неговия Завет, на дейното участие на името Му между Неговия народ и напомнянето за подвизите на Изхода. Царят издига тогава ръце към небето и умолява Господа за Себе Си, за целия народ, за идните поколения, за опрощение на греховете им и за ежедневните им нужди, за да узнаят всички народи, че Той е единственият Бог и че сърцето на Неговия народ е всецяло Негово.

²⁴ Вж. *1 Цар.* 1, 9-18.

²⁵ Вж. *2 Цар.* 7, 18-29.

²⁶ Вж. *3 Цар.* 8, 10-61.

Илия, пророците и обръщането на сърцето

2581 Храмът трябваше да бъде за Божия народ място за възпитание в молитвата: поклонничествата, празниците, жертвоприношенията, вечерната жертва, каденето, хлябовете на „предложението“, всички тези знаци на Светостта и на Славата на Бога, Всевишния и Най-близкия, бяха призиви и пътища на молитвата. Но обрядността водеше често народа към много външно почитание. Необходимо бе възпитанието във вярата, обръщането на сърцето. Това бе мисията на пророците преди и след Изгнанието.

2582 Илия е баща на пророците. „Такъв е родът на ония, които Го търсят, които търсят Твоето Лице.“²⁷ Неговото име „Господ е Бог“ известява вика на народа в отговор на молитвата на Илия на връх Кармил.²⁸ Яков ни напомня за него, за да ни насърчи за молитвата: „Усърдната молитва голяма сила има на праведника“ (*Иак.* 5, 16)²⁹.

2583 След като научи милосърдието при своето уединение при потока Хорат, той поучи вдовицата от Сарепта на вярата в Словото Божие, вяра, която той потвърждава със своята настоятелна молитва: „Господи, Боже мой! Да се върне душата на това момче в него.“³⁰

696 При жертвоприношението на планината Кармил, решително изпитание за вярата на Божия народ, е коленопреклонната молитва, когато огън Господен пояде всесъжението, „когато принасяха вечерната жертва“: „Чуй ме, Господи, чуй ме!“ Това са същите слова на Илия, които 555 източните Литургии изричат в епиклезата.³¹

Най-после, поемайки отново пътя към пустинята, към мястото, където Живият и Истински Бог се бе открил на Своя народ, Илия влезе, както Мойсей, в „пукнатината на скалата“, докато „премине“ тайнственото присъствие на Бога.³² Но само на планината на Преображението ще се открие Този, Чистото Лице те търсят³³: познаването на Славата Божия се прояви в лицето на Исус Христос, разпнат и възкръснал.³⁴

²⁷ Вж. *Пс.* 23, 6.

²⁸ Вж. *3 Царств.* 18, 39.

²⁹ Вж. *Иак.* 5, 16-18.

³⁰ Вж. *3 Царств.* 17, 7-24.

³¹ Вж. *3 Царств.* 18, 20-39.

³² Вж. *3 Царств.* 19, 1-14; *Иzx.* 33, 19-23.

³³ Вж. *Лук.* 9, 30-35.

³⁴ Вж. *2 Кор.* 4, 6.

2584 В „Насаме с Бога“ пророците черпят светлина и сила за мисията си. Тяхната молитва не е бягство от лъжовния свят, а слушане на Словото Божие, понякога спор или жалба, винаги ходатайство, което чака и подготвя намесата на Бога – Спасителя, Господ на историята.³⁵ 2709

ПСАЛМИТЕ, МОЛИТВАТА НА СЪБРАНИЯТА

2585 От Давид до идването на Месията Свещените книги съдържат текстове на молитви, които свидетелстват за задълбочаване на молитвата за себе си и за другите.³⁶ Псалмите са събрани малко по малко в един сборник от 5 книги: Псалмите (или „Възхваленията“) са шедеври на молитвата в Стария Завет. 1093

2586 Псалмите подхранват и изразяват молитвата на Божия народ на събрания при големите празници в Йерусалим и всяка събота в синагогите. Тази молитва е лична и обща; тя се отнася за тези, които се молят, и за всички хора. Тя се издига от Свещената земя и общините на Диаспората, но тя обхваща цялото творение. Тя напомня спасителните събития от миналото и се простира до завършването на историята. Тя напомня вече осъществените Божии обещания и чака Месията, Който ще ги изпълни окончателно. Псалмите, чиито моления са осъществени в Христос, остават съществена част в молитвата на Неговата Църква.³⁷ 1177

2587 Псалтирът е книгата, в която Божието Слово става молитва на човека. В другите книги на Стария Завет „словата възхваляват делата на Бога за хората“ и разкриват тайната, която те съдържат.³⁸ В Псалтира думите на псалмопевеца изразяват спасителните дела на Бога, възхвалявайки Го. Същият Дух вдъхновява делото на Бога и отговора на човека. Христос ще свърже и едното, и другото. В Него Псалмите не спират да ни учат да се молим. 2641

2588 Разнообразните изрази на молитвата в Псалмите приемат установена форма едновременно в литургията на Храма и в човешкото сърце.

³⁵ Вж. *Ам.* 7, 2, 5; *Ис.* 6, 5, 8, 11; *Иер.* 1, 6; 15, 15-18; 20, 7-18.

³⁶ Вж. *Езд.* 9, 6-15; *Неем.* 1, 4-11; *Ион.* 2, 3-10; *Тов.* 3, 11-16; *Иуд.* 9, 2-14.

³⁷ Вж. *Institutio generalis de liturgia Horarum*, 100-109: *Liturgia Horarum*, editio typica, v. 1 (Typis Polyglottis Vaticanis 1973) p. 52-56.

³⁸ CONCILIIUM VATICANUM II, Const. dogm. *Dei Verbum*, 2: AAS 58 (1966) 818.

Независимо дали са химн или молитви на дълбока скръб или на благодарност; на умоления, лични или общи; на царствен химн или на поклонничество; на размишление за Премъдростта, Псалмите са огледало на Божиите чудеса в историята на Неговия народ и на човешки съдби, преживени от псалмопевеца. Псалмът може да отрази едно събитие от миналото, но той е с такава трезвост, че може да бъде използван за молитва от хората при всички условия и във всяко време.

2589 Псалмите са изпълнени с простотата и непосредствеността на молитвата; със стремеж към Самия Бог чрез и с всичко онова, що е добро в сътворението; с мъчително терзание на вярващия, който в своята любов на предпочитание към Господа е обкръжен от голям брой врагове и изкушения; с очакване на това, което Бог, Който е Верен, ще извърши; с увереност в Неговата любов и предоставяне на волята Му. Молитвата на Псалмите винаги е проникната от възхвала и затова заглавието „Възхваления“ подхожда напълно на това, което сборникът ни дава. Съставен за богочитанието в събранието, той дава възможност да се чуе зовът за молитва и пее неговия отговор: „*Hallelou-Ia!*“ (Alleluia), „Хвалете Господа!“

„Какво по-хубаво от един Псалм? Ето защо Давид възторжено казва: „Хвалете Господа! Защото Псалмът е добро нещо! На нашия Бог, да бъде нежна и хубава възхвала!“ И това е истина, защото Псалмът е благословия, произнесена от народа; възхвала на Бога от събранието; одобрение от всички; слова, изречени от вселената; глас на Църквата; мелодично изповядване на вярата...“³⁹

Накратко

2590 *„Молитвата е издигане на душата към Бога или молба към Бога за подходящи блага.“*⁴⁰

2591 *Бог зове неуморно всеки човек на тайнствена среща с Него. Молитвата съпътства цялата история на спасението като взаимен зов между Бога и човека.*

2592 *Молитвата на Авраам и на Яков се представлява битка на вярата, която се доверява на верността на Бога и е уверена за обещаната победа на постоянството.*

³⁹ SANCTUS AMBROSIIUS, *Enarrationes in Psalmos*, 1, 9: CSEL 64, 7 (PL 14, 968).

⁴⁰ SANCTUS IOANNES DAMASCENUS, *Expositio fidei*, 68 [*De fide orthodoxa* 3, 24]: PTS 12, 167 (PG 94, 1089).

- 2593 *Молитвата на Мойсей отговоря на желанието на живия Бог за спасението на Неговия народ. Тя е образец на молитвата за ходатайство на единствения посредник, Исус Христос.*
- 2594 *Молитвата на Божия народ расте под сянката на дома Господен; в Ковчега на Завета и в Храма, под водачеството на пастирите, главно на цар Давид, и на пророците.*
- 2595 *Пророците призовават към обръщане на сърцето и, горецо търсейки лицето на Бога, както Илия, ходатайстват за народа.*
- 2596 *Псалмите са шедьоври на молитвата в Стария Завет. Те имат две неразделни съставни части: лична и обществена. Те се простират във всички периоди на историята, напомняйки вече осъществените Божии обещания и надявайки се на идването на Месията.*
- 2597 *Изпяти и осъществени в Христос, Псалмите са важен и постоянен елемент в молитвата на Неговата Църква. Те са подходящи за хората при всички обстоятелства и по всяко време.*

Член 2

В ПЪЛНОТА НА ВРЕМЕТО

2598 Явлението молитва се разкрива напълно от Словото, Което стана плът и Което живее между нас. Да търсим да разберем Неговата молитва чрез това, което ни съобщават Неговите свидетели в Евангелието, означава да се доближим до Светия Господ Исус като до горящата къпина: първо да Го съзерцаваме Него Самия в молитвата; после да слушаме как Той ни учи да се молим, за да се научим да се молим; за да разберем най-после как Той изслушва нашата молитва.

ИСУС СЕ МОЛИ

2599 Божият Син, станал Син на Девата, се е научил също да се моли със Своето човешко сърце. Той научава формулите за молитва от Своята Майка, която спазва и съзерцава в сърцето Си всички „велики неща“, сторени от Силния.⁴¹ Той е научил молитвата в думи- 470-473 584

⁴¹ Вж. Лук. 1, 49; 2, 19; 2, 51.

те и в ритъма на молитвата на Своя народ в синагогата в Назарет и в храма. Но Неговата молитва блика от един много по-таен извор, както Той ни дава да разберем, още когато е на 12 години: „Аз трябва да съм в онова, що принадлежи на Отца Ми“ (Лук. 2, 49). Тук започва да се разкрива новото в молитвата в пълнотата на времето: *синовната молитва*, която Отец очакваше от Своите чедра, ще бъде най-сетне изживяна от Самия Единствен Син в Неговото Човечество, с хората и за хората.

2600 Евангелието от Лука подчертава действието на Свети Дух и смисъла на молитвата в служението на Христос. Исус се моли *преди* решителните моменти на мисията Си: преди Отец да свидетелства за Него при Кръщението Му⁴²; при „Преображението Му“⁴³ и преди да изпълни чрез Страданието Си промисъла на любовта на Отца⁴⁴. Той се моли също преди решителните моменти, които слагат началото на мисията на Неговите апостоли: преди да избере и да извика Дванадесетте⁴⁵; преди Петър да Го признае като „Христа Божий“⁴⁶ и накрая, Той се моли за Петър, главния апостол, да не оскъдне в изкушенията вярата му⁴⁷. Молитвата на Исус преди делата на спасението, които Отец Му иска да се изпълнят, е смирено и уверено отдаване на неговата човешка воля на любящата воля на Отца.

2601 „И, когато Исус беше на едно място и се молеше, след като свърши молитвата, един от Неговите ученици Му рече: Господи, научи ни да се молим“ (Лук. 11, 1). Не става ли така, че като съзерцава първо своя Учител да се моли, в ученика на Христос се поражда желанието и той да се моли? Тогава той може да се научи на това от Учителя на молитвата. Именно *съзерцавайки* и *слушайки* Сина, чедата се учат да се молят на Отца.

2602 Исус се уединява често, предимно през нощта, в *самотно място*, на планината, за да се моли.⁴⁸ *Той носи хората* в молитвата Си, тъй както Той е поел напълно човечеството в Своето Въплъщение и ги принася на Отца, жертвайки се Той самият. Той, Словото, Което

⁴² Вж. Лук. 3, 21.

⁴³ Вж. Лук. 9, 28-29.

⁴⁴ Вж. Лук. 22, 41-44.

⁴⁵ Вж. Лук. 6, 12.

⁴⁶ Вж. Лук. 9, 18-20.

⁴⁷ Вж. Лук. 22, 32.

⁴⁸ Вж. Марк. 1, 35; 6, 46; Лук. 5, 16.

взе човешка плът, участвава чрез Своята човешка молитва във всичко онова, което изживяват Неговите „братя“;⁴⁹ Той им съчувства в техните немощи, за да ги освободи от тях.⁵⁰ Затова именно Отец Го изпрати. Словата Му и делата Му се оказват видим израз на молитвата Му „в тайно“.

2603 От Христос, от времето на Неговото служение, евангелистите са запазили две напълно ясни молитви. И всяка започва с благодарение. В първата⁵¹ Исус изповядва Отца; признава Го; благославя Го, „защото е скрил тайните на Царството от онези, които се смятат за мъдри, и ги е разкрил на най-малките“ (блажени бедните). Трепетът на Исус „Да, Отче!“ изразява дълбочината на сърцето Му, привързаността Му към „благоволенията“ на Отца; той е отзвук на „*Fiat*“ („Да бъде“) на Майка Му при зачеването и предшества това, което Той ще каже на Отца в агонията Си. Цялата молитва на Исус е в любящата привързаност на Своето човешко сърце към „тайната на волята на Отца“⁵². 2637 2546 494

2604 Втората молитва е предадена от св. Йоан⁵³ преди възкресението на Лазар. Благодарението предшества събитието: „Отче, благодаря Ти, че Ме послуша“, което предполага, че Отец винаги слуша молбата Му; и Исус прибавя веднага: „Аз и знаех, че Ти винаги Ме слушаш.“ Това показва, че от Своя страна Исус *се моли* постоянно. Така, вдъхновена от благодарението, молитвата на Исус ни разкрива как да искаме. *Преди* дарът да бъде даден, Исус се съединява с Този, Който дава, и се отдава в даровете Си. Дарителят е по-ценен от дадения дар. Той е „Съкровището“ и в него е сърцето на Сина Му. Дарът е даден като прибавка.⁵⁴ 478

„Свещеническата“ молитва на Исус⁵⁵ заема изключително място в икономията на спасението. На нея ще бъде посветена заключителната част на раздел първи. Тя разкрива винаги актуалната молитва на нашия Първосвещеник. Едновременно с това тя съдържа и това, което Той учи в нашата молитва „Отче наш“, за която ще се говори в раздел втори. 2746

⁴⁹ Вж. *Евр.* 2, 12.

⁵⁰ Вж. *Евр.* 2, 15; 4, 15.

⁵¹ Вж. *Мат.* 11, 25-27; *Лук.* 10, 21-22.

⁵² Вж. *Еф.* 1, 9.

⁵³ Вж. *Йоан.* 11, 41-42.

⁵⁴ Вж. *Мат.* 6, 21. 33.

⁵⁵ Вж. *Йоан.* 17.

- 2605 Когато идва часът Му, в който Исус изпълнява промисъла на
любовта на Отца, Исус дава възможност да се прозре за миг непро-
ницаемата дълбочина на Неговата синовна молитва – не само преди
да се отдаде доброволно „Отче... но нека бъде не Моята воля, а
614 Твоята“ (Лук. 22, 42), но и до *последните Му думи* на Кръста, там
където молитва и себеотдаване се сливат в едно: „Отче! прости им,
понеже те не знаят що правят“ (Лук. 23, 34); „Истина ти казвам:
днес ще бъдеш с Мене в рая“ (Лук. 23, 43); „Жено, ето син ти Ето
майка ти“ (Иоан. 19, 26-27); „Жаден съм“ (Иоан. 19, 28); „Боже мой,
защо си Ме изоставил“ (Марк. 15, 34)⁵⁶; „Свърши се“ (Иоан. 19, 30);
„Отче! в Твоите ръце предвам духа Си“ (Лук. 23, 46). „А Иисус,
като издаде висок глас, издъхна.“⁵⁷
- 403 2606 Всички бедствия на хората, роби на греха и смъртта, от всички
времена, всички молби и ходатайства в историята на спасението са съб-
рани в този вик на Въплътеното Слово. Ето че Отец ги приема и ги из-
слушва, надхвърляйки всяка надежда, като възкресява Своя Син. Така
653 се изпълнява и завършва драматичното събитие на молитвата в иконо-
2587 мѐята на сътворението и спасението. Псалтирът ни дава ключа в Христа:
В „Деня“ на Възкресението Отец казва: „Син Мой си Ти; Аз днес Те
родих“; „искай от Мене и ще Ти дам народите за Твое наследство и всичко
до край земя за Твое владение“ (Пс. 2, 7-8).⁵⁸

Посланието до Евреите обяснява с драматизъм как молитвата на Исус води до победата на Спасението: „Той в дните на плътта Си, със силен вик и сълзи отправи молби и молитви към Оногова, Който можеше да Го спаси от смърт, и, като биде чул поради благоговението Си, макар и да е Син, Той се научи на послушание чрез онова, което претърпя, и, като се усъвършенства, стана за всички, които Му са послушни, причина за вечно спасение“ (Евр. 5, 7-9).

Исус ни учи да се молим

- 520 2607 Когато Исус се моли, Той вече ни учи да се молим. Бого-
словният път на нашата молитва е Неговата молитва към Отца. Но
Евангелието ни предава ясно учението на Исус за молитвата. Като
педагог Той ни приема такива, каквито сме, и ни води постепенно
към Отца. Обръщайки се към тълпите, които Го следват, Исус тръг-

⁵⁶ Вж. Пс. 22, 2.

⁵⁷ Вж. Марк. 15, 37; Иоан. 19, 30.

⁵⁸ Вж. Деян. 13, 33.

ва от това, което те вече знаят за молитвата от Стария Завет, и им открива новината за Царството, което идва. После чрез притчите Той им обяснява тази новост. Накрая, на учениците Си, които ще трябва да бъдат педагози на молитвата в Неговата Църква, Той говори открито за Отца и за Светия Дух.

2608 От *Нагорната проповед* Исус настоява за *обръщането на сърцето*; за помирението с брата преди поднасянето на дара пред олтара⁵⁹; за любов към враговете; за молитва за ония, които ни преследват⁶⁰; да се молим на Отца тайно (*Мат.* 6, 6); когато се молим, да не казваме излишни думи⁶¹; да прощаваме с чисто сърце в молитвата⁶²; да търсим Царството⁶³. Това е обръщане, изцяло насочено към Отца; то е синовно.

541, 1430

2609 Така решено да се обърне, сърцето се учи да се моли във *вярата*. Вярата е синовно присъединяване към Бога, стоящо по-високо от всичко, което чувстваме и разбираме. То е възможно, защото чрез възлюбения Син имаме достъп до Отца. Той иска „да търсим“ и „да чукаме“, защото Той е вратата и Пътят.⁶⁴

153

1814

2610 Както Исус моли Отца и благодари, преди да получи Неговите дарове, така Той ни учи на тази *синовна дързост*. „Всичко, каквото бихте поискали в молитва, вярвайте, че ще го получите“ (*Марк.* 11, 24); Такава е силата на молитвата: „Всичко е възможно за вярващия“ (*Марк.* 9, 23) с вяра, която не се колебае⁶⁵. Колкото Исус е натъжен от неверието на близките си (*Марк.* 6, 6) и малкото вяра на учениците си⁶⁶, толкова Той се възхищава от голямата вяра на римския стотник⁶⁷ и на Хананейката⁶⁸.

165

2611 Молитвата не се състои само да казваме: „Господи, Господи“, но да нагласим сърцето си, за да изпълняваме *волята на Отца*.⁶⁹

2827

⁵⁹ Вж. *Марк.* 5, 23-24.

⁶⁰ Вж. *Марк.* 5, 44-45.

⁶¹ Вж. *Мат.* 6, 7.

⁶² Вж. *Мат.* 6, 14-15.

⁶³ Вж. *Мат.* 6, 21. 25. 33.

⁶⁴ Вж. *Мат.* 7, 7-11. 13-14.

⁶⁵ Вж. *Мат.* 21, 21.

⁶⁶ Вж. *Мат.* 8, 26.

⁶⁷ Вж. *Мат.* 8, 10.

⁶⁸ Вж. *Мат.* 15, 28.

⁶⁹ Вж. *Мат.* 7, 21.

Исус призовава учениците да имат постоянно в молитвите си тази грижа да съдействат на Божия промисъл.⁷⁰

672 2612 В Исус „Божие царство е съвсем близо“ (*Марк.* 1, 15). То
 зове към обръщане на сърцето, към вярата, но също и към *бдител-*
ност. В молитвата ученикът трябва да бди внимателно за Този, Който
 2725 Е и Който Идва, в спомена за Неговото първо Пришествие в смире-
 нието на плътта и в надеждата на Неговото второ Пришествие в
 Славата.⁷¹ Молитвата на учениците в общение със своя Господ е
 борба; необходимо е да бдят в молитвата, за да не паднат в изкуше-
 ние.⁷²

546 2613 Св. Лука ни предава три главни *притчи* за молитвата:

Първата, за „безчливия приятел“⁷³, призовава към настоятелна мо-
 литва: „Чукайте и ще ви се отвори.“ На този, който се моли така, Небесният
 Отец ще даде всичко, от което той има нужда, и най-вече Светия Дух, Който
 има всички дарове.

Втората, за „настойчивата вдовица“⁷⁴, е насочена към едно от качест-
 вата на молитвата: „Трябва да се молим винаги без да се уморяваме, с *търпе-*
ние във вярата. Но „Синът Човечески, когато дойде, ще намери ли Той вяра на
 земята?“

2559 Третата притча, за „Фарисея и митаря“⁷⁵, засяга *смирението* на сърце-
 то, което моли: „Боже, бъди милостив към мене, грешника.“ Църквата не
 престава да отправя своята молитвата „*Kyrie eleison!*“ (*Господи, помилуй!*).

434 2614 Когато Исус доверява открито на учениците си тайната на
 Господнята молитва, Той им разкрива каква трябва да бъде тяхната
 и нашата молитва, когато ще се завърне в Славата си при Отца.
 Новото сега е да искаме *в Негово име*.⁷⁶ Вярата в Него въвежда
 учениците в опознаването на Отца, защото Исус е „Пътят и Истина-
 та и Животът“ (*Иоан.* 14, 6). Вярата дава своя плод в любовта: да
 пазим Словото Му, заповедите Му, да живеем с Него в Отца, Който
 в Него ни обикна така, че живее в нас. В този нов съюз уверенност-

⁷⁰ Вж. *Мат.* 9, 38; *Лук.* 10, 2; *Иоан.* 4, 34.

⁷¹ Вж. *Марк.* 13; *Лук.* 21, 34-36.

⁷² Вж. *Лук.* 22, 40. 46.

⁷³ Вж. *Лук.* 11, 5-13.

⁷⁴ Вж. *Лук.* 18, 1-8.

⁷⁵ Вж. *Лук.* 18, 9-14.

⁷⁶ Вж. *Иоан.* 14, 13.

⁷⁷ Вж. *Иоан.* 14, 13-14.

та да бъдат изпълнени нашите искания е осъществявана на молитвата на Исус.⁷⁷

2615 Нещо повече, това, което Отец ни дава, когато молитвата ни, се слива с тази на Исус, е „другият Утешител“, „за да пребъдва с вас вовеки Духът на истината“ (Иоан. 14, 16-17). Това нововъведение в молитвата и нейните условия се проявяват в прощалната проповед.⁷⁸ В Светия Дух християнската молитва е общение в любовта с Отца не само чрез Христос, но също и в Него: „Досега нищо не сте искали в Мое име; искайте и ще получите, за да бъде радостта ви пълна“ (Иоан. 16, 24). 728

ИСУС СЕ ВСЛУШВА В МОЛИТВАТА

2616 Молитвата на Исус е вече изпълнена от Него през Неговото служение чрез знаците, които предшестват силата на смъртта и на Възкресението Му: Исус изпълнява молитвата на вярата, изразена с думи – от прокажения⁷⁹, от началника на синагогата⁸⁰, от хананейката⁸¹, от добрия разбойник⁸² – или в мълчание – от носачите на парализирания⁸³, от докосването на страдащата от кръвотечение жена до дрехата Му⁸⁴, от сълзите и мирото на грешницата⁸⁵. Настоятелното искане на слепите: „Помилуй ни, Исусе, Сине Давидов“ (Мат. 9, 27) или „Сине Давидов, помилуй ме“ (Марк. 10, 47) бе възобновено в Преданието в *Молитвата към Исус*: „Исусе Христе, Сине Божий, Господи, помилуй мене грешника!“ Изцелявайки недъзите или опрощавайки греховете, Исус отговаря винаги на молитвата, която Го умолява с вяра: „Иди си с миром, твоята вяра те спаси!“ 548 2667

Св. Августин по възхитителен начин обобщава трите измерения на молитвата на Исус: „Той се моли за нас като наш свещеник, Той се

⁷⁸ Вж. Иоан. 14, 23-26; 15, 7, 16; 16, 13-15; 16, 23-27.

⁷⁹ Вж. Марк. 1, 40-41.

⁸⁰ Вж. Марк. 5, 36.

⁸¹ Вж. Марк. 7, 29.

⁸² Вж. Лук. 23, 39-43.

⁸³ Вж. Марк. 2, 5.

⁸⁴ Вж. Марк. 5, 28.

⁸⁵ Вж. Лук. 7, 37-38.

⁸⁶ SANCTUS AUGUSTINUS, *Enarratio in Psalmum 85*, 1: CCL 39, 1176 (PL 36, 1081); вж. *Institutio generalis de liturgia Horarum*, 7: *Liturgia Horarum*, editio typica, v. 1 (Typis Polyglottis Vaticanis 1973) p. 24.

моли в нас като наш Глава. Той е молен от нас като наш Бог. Да познаем следователно в Него нашите гласове и Неговия глас в нас.“⁸⁶

МОЛИТВАТА НА ДЕВА МАРИЯ

148 2617 Молитвата на Мария ни се открива още в зората на пълнотата
494 на времената. Преди Въплъщението на Божия Син и преди слизането на Светия Дух нейната молитва допринася по особен начин за благосклонния промисъл на Отца – при Благовещението за зачеването на Христос⁸⁷, при Петдесетница за образуване на Църквата, Тялото на Христос⁸⁸. Във вярата на Неговата скромна слугиня Божият Дар намира прием, който Той очаква от началото на времето. Тази, Която Всемогъщият направи благодатна, отговаря с жертвоприношението на цялото Си същество: „Ето рабинята Господня, нека ми бъде по думата Ти“, „*Fiat*“. „Да бъде“ – това е християнската молитва: да бъдем всецяло Негови, понеже Той е всецяло наш.

2674 2618 Евангелието ни разкрива как Мария се моли и ходатайства във вярата. В Кана⁸⁹ Майката на Исус моли своя Син за нуждите на сватбената трапеза, която е знак за другия сватбен пир – сватбата на Агнеца, който дава Тялото и Кръвта Си по молба на Църквата, Неговата невеста. И именно в часа на Новия Завет, в подножието на Кръста⁹⁰ Мария е наречена Жена, Новата Ева, Истинската „Майка на живите“.

726 2619 Ето защо благодарствената песен – химнът на Мария⁹¹, латинският „*Magnificat*“, византийският Μεγαλυνάριον, представлява едновременно химн на Божията Майка и химн на Църквата; благодарствена възхвала на Дъщерята на Сион и на Новия Божи народ; химн на благодарност за пълнотата на благодатите, дарени в икономията на спасението; химн на „бедните“, чиято надежда е удовлетворена с изпълнение на обещанията, дадени на отците ни в полза „на Авраам и на неговото поколение до века“.

⁸⁷ Вж. Лук. 1, 38.

⁸⁸ Вж. Деян. 1, 14.

⁸⁹ Вж. Иоан. 2, 1-12.

⁹⁰ Вж. Иоан. 19, 25-27.

⁹¹ Вж. Лук. 1, 46-55.

Накратко

- 2620 В Новия Завет съвършеният образец на молитва е синовната молитва на Исус. Отправяна често, в самота, тайно, молитвата на Исус съдържа любящо единение с волята на Отца до Кръста и абсолютно доверие, че ще бъде изслушан.
- 2621 В своите проповеди Исус учи учениците Си да се молят с чисто сърце, с жива и постоянна вяра и синовна дързост. Той ги призовава към бдителност и ги приканва да представят на Бога исканията си в Негово име. Исус Христос също изпълнява молитвите, които Му се отправят.
- 2622 Молитвата на Дева Мария в нейното „Да бъде“ – „Fiat“, и нейният „Магнификат“ носят печата на великодушното е себеотдаване във вярата.

Член 3**ВЪВ ВРЕМЕТО НА ЦЪРКВАТА**

- 2623 В деня на Петдесетница Духът на обещанията слезе над учениците: „те всички в единомислие бяха заедно“ (Деян. 2, 1), „те всички единомудно прекарваха в молитва“ (Деян. 1, 14). Светият Дух, Който учи Църквата на всичко и ѝ напомня всичко, което Исус е говорил⁹², я подготвя също и за молитвен живот. 731
- 2624 В първата община на Йерусалим вярващите „постоянстваха в учението на апостолите, в общуването, в хлеболомението и в молитвите“ (Деян. 2, 42). Тази последователност е типична за молитвата на Църквата, основана върху апостолската вяра и засвидетелствана от любовта, тя се подхранва от Евхаристията. 1342
- 2625 Първоначално тези молитви са молитвите, които верните слушат и четат в Писанията. Но след изпълнението им в Христос верните ги осъвременяват, особено тези от Псалмите.⁹³ Светият Дух, Който по този начин напомня за Христос на Неговата молеща се Църква, я води към цялата Истина и създава нови формули, които изразяват непроницаемата Тайна на Христос, Който действа в живо- 1092

⁹² Вж. *Иоан.* 14, 26.⁹³ Вж. *Лук.* 24, 27. 44.

- 1200 та, в тайнствата и в мисията на Своята Църква. Тези формули се развиват в големите литургически и духовни традиции. *Формите на молитвата*, такива, каквито ги изразяват апостолските и каноническите Писания, ще останат образец за християнската молитва.

I. Благослов и богопочитание

- 1078 2626 *Благословът* изразява основно движение на християнската молитва: то е среща на Бога и човека. В него Божият дар и приемането му от човека взаимно се зоват и се сливат. Молитвата на благослова е отговорът на човека за Божиите дарове: тъй като Бог благославя, човешкото сърце може да отговори, благославяйки Този, Който е Изворът на всяко благословение.
- 1083 2627 Две основни форми изразяват това движение: понякога благословието се издига, носено в Свети Дух от Христос към Отца (ние Го благославяме, задето ни е благословил)⁹⁴; понякога то измолва благодатта на Светия Дух, който чрез Христос слиза до Отца (именно Той е, Който ни благославя)⁹⁵.
- 2096-2097 2628 *Поклонението* е първото основно предразположение на човека, който признава, че е създадено пред лицето на своя Създател. То възхвалява величието на Господа, Който ни сътвори⁹⁶, и Всемогъществото на Спасителя, Който ни освобождава от злото. То е преклонение на духа пред „Царя на Славата“⁹⁷ и почтително мълчание пред Бога „вечно Всевишен“⁹⁸. Поклонението на Бога, Трисвят и вселюбещ, ни изпълва със смирение и дава сигурност на нашите молитви.
- 2559

II. Просителната молитва

- 2629 В Новия Завет речникът на умоляването е богат с нюанси: искам, изисквам, настоявам, призовавам, викам, крещя и дори „подвизаване в молитвите“⁹⁹. Но най-честата форма на молитвата е искането, защото е най-непринудена. Именно чрез молитвата на про-
- 396

⁹⁴ Вж. *Еф.* 1, 3-14; *2 Кор.* 1, 3-7; *1 Петър.* 1, 3-9.

⁹⁵ Вж. *2 Кор.* 13, 13; *Рим.* 15, 5-6. 13; *Еф.* 6, 23-24.

⁹⁶ Вж. *Пс.* 94, 1-6

⁹⁷ Вж. *Пс.* 23, 9-10

⁹⁸ SANCTUS AUGUSTINUS, *Enarratio in Psalmum*, 62, 16: CCL 39, 804 (PL 36, 758).

⁹⁹ Вж. *Рим.* 15, 30; *Кол.* 4, 12.

шението ние изразяваме съзнанието си за нашата връзка с Бога: като създания ние не сме първопричина на себе си, нито господари на съдбата си, нито наша крайна цел; но, понеже сме грешници, ние знаем като християни, че се отклоняваме от нашия Отец. Искането е вече завръщане към Него.

2630 „Новият Завет не съдържа молитвени „плачове“, често срещани в Стария Завет. Оттогава във възкръсналия Христос искането на Църквата е основано на надеждата, дори ако ние сме още в очакване и ни предстои всеки ден да се обръщаме. От друга дълбочина блика християнското искане, това, което св. Павел нарича *стенание*: това е стон на създанието в родилни мъки (Рим. 8, 22), ние самите стенем, „очаквайки осиновение – изкупване на нашето тяло. Защото нашето спасение е в надежда“ (Рим. 8, 23-24); най-сетне това са неизказаните въздишки на Светия Дух, Който „ни подкрепя в нашите немощи, защото не знаем за какво да се помолим, както трябва“ (Рим. 8, 26). 2090

2631 *Искането за прошка* е първата подбуда на молитвеното прошение. Митарят се моли: „Бъди милостив към мене, грешника“ (Лук. 18, 13). То предхожда една праведна и чиста молитва. Смирението с доверие ни поставя в светлината на общението с Отца и Неговия Син Исус Христос и едни с други.¹⁰⁰ „И, каквото просим, получаваме от Него“ (1 Иоан. 3, 22). Искането на прошка предшества Евхаристичната литургия, както и личната молитва. 2838

2632 Християнското прошение е в центъра на желанието и *търсенето на Царството*, което идва, според учението на Исуса.¹⁰¹ Съществува степенуване на прошенията; най-напред за Царството, после за това, което е необходимо, и накрая да го приемем, и да съдействаме за неговото идване. Това съдействие в мисията на Христос и Светия Дух, което сега е служение на Църквата, е обект на молитвата на апостолската общност.¹⁰² Именно молитвата на св. Павел, истински апостол, ни разкрива как Божествената грижа за всички Църкви трябва да вдъхновява християнската молитва.¹⁰³ Чрез молитвата всеки кръстен работи за идването на Царството. 2816
1942
2854

¹⁰⁰ Вж. Иоан. 1, 7-2, 2.

¹⁰¹ Вж. Мат. 6, 10, 33; Лук. 11, 2, 13.

¹⁰² Вж. Деян. 6, 6; 13, 3.

¹⁰³ Вж. Рим. 10, 1; Еф. 1, 16-23; Фил. 1, 9-11; Кол. 1, 3-6; 4, 3-4, 12.

- 2830 2633 Като участваме по този начин в спасителната Божия любов, ние разбираме, че *всяка нужда* може да стане обект на молба. Христос, Който прие всичко, за да изкупи всичко, е прославен чрез нашите прошения, които поднасяме на Отца в Негово име.¹⁰⁴ Именно с тази увереност Яков¹⁰⁵ и Павел ни увещават да се молим постоянно при всички обстоятелства.¹⁰⁶

III. Ходатайствената молитва

- 432 2634 Ходатайствената молитва е просителна молитва, която ни приближава най-много до молитвата на Исус. Той именно е единственият Застъпник пред Отца за всички хора, особено за грешниците.¹⁰⁷ Той „може и винаги да спасява ония, които дохождат чрез Него при Бога, понеже е всякога жив, за да ходатайства за тях“ (*Евр.* 7, 25) „Сам Духът ходатайства за нас ... и Неговото ходатайство за светците е според Божия промисъл“ (*Рим.* 8, 26-27).
- 2571 2635 Да ходатайстваш, да искаш в полза на друг, още от Авраам е свойствено на сърцето, живещо в съгласие с Божието милосърдие.
- 2577 Във времето на Църквата християнското ходатайство участва в това на Христос: то е израз на общението на светиите. В ходатайството този, който се моли, не се грижи само за собствените си интереси, но мисли по-скоро за чуждите дотам, че се моли (*Фил.* 2, 4) за ония, които му правят зло.¹⁰⁸
- 1900 2636 Първите християнски общности са живели интензивно в тази форма на споделяне на благата.¹⁰⁹ Апостол Павел ги прави по този начин участници в неговата Евангелска мисия¹¹⁰, но и ходатайства
- 1037 за тях.¹¹¹ Ходатайството на християните не познава граници: „за всички човеци ... за всички, които са на власт“ (*1 Тим.* 2, 1-2), за гонителите¹¹², за спасението на онези, които отхвърлят Евангелието¹¹³.

¹⁰⁴ Вж. *Иоан.* 14, 13.

¹⁰⁵ Вж. *Иак.* 1, 5-8.

¹⁰⁶ Вж. *Еф.* 5, 20; *Фил.* 4, 6-7; *Кол.* 3, 16-17; *1 Сол.* 5, 17-18.

¹⁰⁷ Вж. *Рим.* 8, 34; *1 Ion.* 2, 1; *1 Тим.* 2, 5-8.

¹⁰⁸ Вж. *Деян.* 7, 60; *Лук.* 23, 28. 34.

¹⁰⁹ Вж. *Деян.* 12, 5; 20, 36; 21, 5; *2 Кор.* 9, 14.

¹¹⁰ Вж. *Еф.* 6, 18-20; *Кол.* 4, 3-4; *1 Сол.* 5, 25.

¹¹¹ Вж. *2 Сол.* 1, 11; *Кол.* 1, 3; *Фил.* 1, 3-4.

¹¹² Вж. *Рим.* 12, 14.

¹¹³ Вж. *Рим.* 10, 1.

IV. Благодарствената молитва

2637 Благодарствената молитва поставя своя отпечатък върху молитвата на Църквата, която, отслужвайки Евхаристията, се проявява и става все повече това, което е. В действителност спасителното дело на Христос освобождава творението от греха и смъртта, за да го посвети отново и да го върне на Отца за Славата Му. Благодарността на членовете на Тялото участва в това на техния Глава. 224, 1328 2603

2638 Както в просителната молитва, всяко събитие и всяка нужда могат да станат благодарствено приношение. Посланията на св. апостол Павел започват и завършват често с благодарение и Господ Исус винаги присъства там: „За всичко благодарете: защото такава е спрямо вас волята Божия в Христа Иисуса“ (1 Сол. 5, 18). „Постоянствайте в молитвата, като бодърствате в нея с благодарност“ (Кол. 4, 2).

V. Славословната молитва

2639 Възхвалата е форма на молитва, която признава най-непосредствено, че Бог е Бог. Тя Го възпява, за Самия Него, прославя Го не само за това, което Той прави, но защото *ТОЙ Е*. Тя участва в блаженството на чистите сърца, които Го обичат във вярата, преди да Го видят в Славата. Чрез възхвалата Светият Дух се съединява с нашия дух, за да засвидетелства, че сме чеда Божии.¹¹⁴ Той свидетелства на Единородния Син, в Който ние сме осиновени и чрез Когото ние прославяме Отца. Славословието допълва другите форми на молитва и ги принася на Този, Който е изворът и краят: „Един Бог Отец, от Когото е всичко, и Ние сме у него“ (1 Кор. 8, 6). 213

2640 Св. Лука често отбелязва в своето Евангелие чудесата, извършени от Христос. Подчертава също възхищението си и възхвалата на делата на Светия Дух, които са отразени в Деянията на апостолите: животът на общността в Йерусалим¹¹⁵; хромият, излекуван от Петър и Иван¹¹⁶; тълпата, която прославя Бога¹¹⁷; езичниците от

¹¹⁴ Вж. Рим. 8, 16.

¹¹⁵ Вж. Деян. 2, 47.

¹¹⁶ Вж. Деян. 3, 9.

¹¹⁷ Вж. Деян. 4, 21.

Писидия, които „слушаха това, радваха се и прославяха словото Господне“ (Деян. 13, 48).

2587 2641 „Като се назидавате сами с псалми и славословия и с песни духовни, пеейки и възпявайки в сърцата си Господа“ (Еф. 5, 19).¹¹⁸ Както вдъхновените автори на Новия Завет, първите християнски общности, препрочитат книгата на Псалмите и възпяваната в тях Тайна на Христос. В новостта на Духа те също съставят химни и песни, вдъхновени от нечуваното Събитие, което Бог извърши в Своя Син: Неговото Въплъщение, Неговата победа над смъртта; Неговото Възкресение и Възнесението Му отдясно на Отца.¹¹⁹ Именно от това „чудо“ на цялата икономѐя на спасението се издига прославата и възхвалата на Бога.¹²⁰

1137 2642 Откровението за това, „което има да стане“ – Апокалипсисът, се изгражда върху славословията на Небесната литургия¹²¹, но също и върху ходатайството на „свидетелите – мъченици“¹²²: Пророците и светците, всички ония, които бяха избити на земята за свидетелство за Исус¹²³, огромни тълпи хора, които, минали през големите терзания, ни предшестват в Царството, пеят възхвали за слава на Този, Който седи на Трона на Агнеца¹²⁴. Приобщавайки се към тях, Църквата на земята пее също благодарствени песни във вярата и в изпитанието. В просителната и ходатайствената молитва вярата се надява повече от всяка надежда и въздава благодарения на „Отца на светлините, у Когото няма изменение“¹²⁵. Така вярата е чисто славословие.

1330 2643 Евхаристията съдържа и изразява всички форми на молитвата: тя е „чист дар“ на цялото Тяло Христово, за слава на Името Му.¹²⁶ Тя е, според традициите от Изтока и Запада, „хвалебна жертва“.

Накратко

2644 *Светият Дух, Който поучава Църквата, е напомня всичко, което Исус е казал. Той я възпитава също в молитвения живот, пораждайки изрази, които се обновяват в рам-*

¹¹⁸ Вж. Кол. 3, 16.

¹¹⁹ Вж. Фил. 2, 6-11; Кол. 1, 15-20; Еф. 5, 14; 1 Тим. 3, 16; 6, 15-16; 2 Тим. 2, 11-13.

¹²⁰ Вж. Еф. 1, 3-14; Рим. 16, 25-27; Еф. 3, 20-21; Иуд. 24-25.

¹²¹ Вж. Откр. 4, 8-11; 5, 9-14; 7, 10-12.

¹²² Вж. Откр. 6, 10.

¹²³ Вж. Откр. 18, 24.

¹²⁴ Вж. Откр. 19, 1-8.

¹²⁵ Вж. Иак. 1, 17.

¹²⁶ Вж. Мал. 1, 11.

ките на постоянните форми: благослов, прошение, ходатайство, благодарения и възхвала.

- 2645 *Именно защото Бог го благослови, човешкото сърце може от своя страна да благославя Този, който е извор на всяко благословение.*
- 2646 *С молитвата на прощението се търси прошката, Царството Божие, както и удовлетворението на всяка истинска нужда.*
- 2647 *Ходатайствената молитва се състои в прошение за другите. Тя не познава граници и се разпростира дори над враговете.*
- 2648 *Всяка радост и всяка мъка, всяко събитие и всяка нужда могат да бъдат предмет на благодарение, което, с участие на Христос, може да изпълни целия живот. „За всичко благодарете“ (1 Сол. 5, 18).*
- 2649 *Славословната молитва съвсем безкористно се издига към Бога; тя Го възпява заради Него; тя Го прославя не само за това, което Той прави, а защото ТОЙ Е.*